

ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ІНСТИТУЦІЙНИХ АУДИТІВ У 2022 РОЦІ

ВСТУП

2022 рік назавжди змінив життя кожного з нас, він став роком випробувань, втрат, єднання і відродження, а також можливості стати сильнішими та загартованішими. Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України призвело до змін у роботі Державної служби якості освіти України та її територіальних органів.

У січні-лютому 2022 року, до початку воєнного стану, проведено 62 інституційних аудити (з них 7 планових та 55 позапланових). З 24 лютого 2022 року після введення в країні правового режиму воєнного стану відповідно до постанови Кабінету Міністрів України (далі – КМУ) від 13 березня 2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану» призупинено проведення планових заходів державного нагляду (контролю). Під час воєнного стану позапланові заходи можуть відбуватися лише за погодженням з МОН. У травні поточного року МОН надало погодження щодо відновлення 15-ти тимчасово призупинених інституційних аудитів у закладах загальної середньої освіти, що були розпочаті до 24 лютого 2022 року.

Усього впродовж 2022 року з урахуванням дії правового режиму воєнного стану територіальними органами Служби проведено 77 інституційних аудитів у ЗЗСО (17,5% від запланованих, план – 438). У 8 закладах аудит був проведений у плановому порядку, решта закладів – позапланово (за заявами керівників закладів освіти та/або їх засновників).

Звіт підготовлено на основі аналізу висновків та рекомендацій, розроблених експертними групами, за результатами проведених у закладах загальної середньої освіти інституційних аудитів.

Під час аудитів якість освітньої діяльності вивчалася за чотирма напрямками: освітнє середовище закладу освіти, система оцінювання результатів навчання учнів, педагогічна діяльність педагогічних працівників, управлінські процеси закладу освіти.

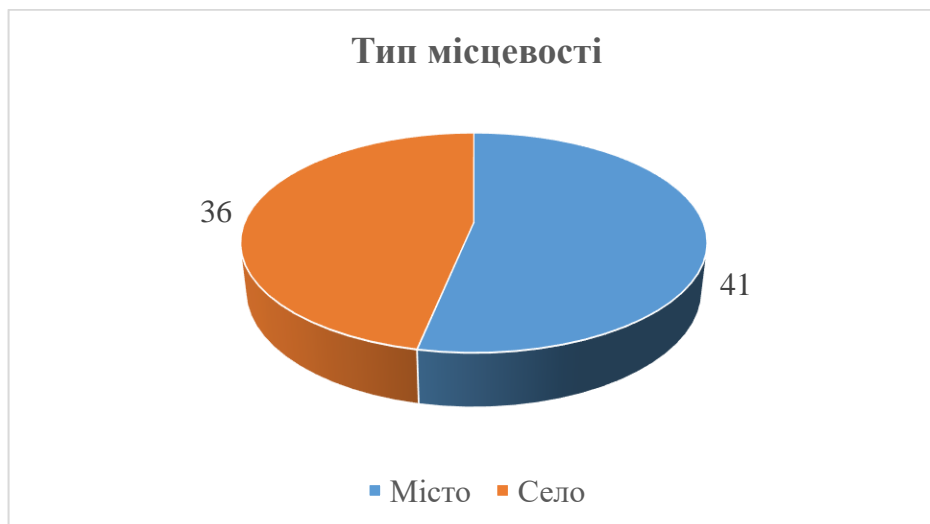
Методи збору даних та обрахунку результатів. Для отримання даних освітні експерти проводили опитування (анкетування учнів, їх батьків та педагогічних працівників, інтерв'ю з керівником, заступником керівника, практичним психологом, представником учнівського самоврядування), вивчали документацію, освітнє середовище та педагогічну діяльність педагогічних працівників.

КІЛЬКІСНИЙ АНАЛІЗ ПРОВЕДЕНИХ ІНСТИТУЦІЙНИХ АУДИТІВ. СТАТИСТИЧНІ ДАНІ

Кількість проведених інституційних аудитів (за областями)

	Область	Кількість закладів освіти
1	Вінницька	4
2	Волинська	5
3	Дніпропетровська	4
5	Житомирська	6
6	Закарпатська	2
7	Запорізька	3
8	Івано-Франківська	2
9	Київ	3
10	Київська	1
11	Кіровоградська	3
13	Львівська	7
14	Миколаївська	4
15	Одеська	1
16	Полтавська	3
18	Сумська	3
19	Тернопільська	2
20	Харківська	4
21	Херсонська	3
22	Хмельницька	4
23	Чернігівська	5
24	Черкаська	6
25	Чернівецька	2
26	Всього	77

Найбільшу кількість інституційних аудитів було проведено у Львівській (7), Житомирській (6) та Черкаській (6) областях, найменше – у Київській (1) та Одеській (1). Не проводилися інституційні аудити у Рівненській, Луганській та Донецькій областях.

Варто зазначити, що через повномасштабне вторгнення росії на територію України, що спричинило пошкодження та руйнування у 5 закладах освіти Харківської та Запорізької областей, за результатами інституційних аудитів було сформовано та надіслано 72 висновки та рекомендації закладам освіти та їх засновникам.

Рівні оцінювання за напрямками

72 33СО	Освітнє середовище закладу освіти	Система оцінювання результатів навчання учнів	Педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу освіти	Управлінські процеси закладу освіти
Перший (Високий)	1(1,5%)	-	3 (4%)	8 (11%)
Другий (Достатній)	29 (40%)	31 (43%)	46 (64%)	41 (57%)
Третій (Вимагає покращення)	41 (57%)	41 (57%)	23 (32%)	23 (32%)
Четвертий (Низький)	1 (1,5%)	-	-	-

Рівні оцінювання за вимогами

Вимога	Напрямок «Освітнє середовище закладу освіти»	Перший (Високий)	Другий (Достатній)	Третій (Вимагає покращення)	Четвертий (Низький)
1.1.	Забезпечення комфортних та безпечних умов навчання та праці	1 (1%)	25 (35%)	44 (61%)	2 (3%)
1.2.	Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації	3 (4%)	48 (67%)	21 (29%)	-
1.3.	Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору	1 (1%)	19 (27%)	50 (69%)	2 (3%)

	Напрямок «Система оцінювання результатів навчання учнів»	Перший (Високий)	Другий (Достатній)	Третій (Вимагає покращення)	Четвертий (Низький)
2.1.	Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання їх навчальних досягнень	-	32 (44%)	40 (56%)	-
2.2.	Застосування внутрішнього моніторингу, що передбачає систематичне відстеження та коригування результатів навчання кожного здобувача освіти	2 (3%)	27 (38%)	43 (60%)	-
2.3.	Спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання	-	32 (44%)	40 (56%)	-
Вимога	Напрямок «Педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу освіти»	Перший (Високий)	Другий (Достатній)	Третій (Вимагає покращення)	Четвертий (Низький)
3.1.	Ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування ключових	2 (3%)	44 (61%)	26 (36%)	-

	компетентностей здобувачів освіти				
3.2.	Постійне підвищення професійного рівня педагогічної майстерності педагогічних працівників	8 (11%)	33 (46%)	30 (42%)	1
3.3.	Налагодження співпраці здобувачами освіти, батьками, працівниками закладу освіти	10 (14%)	60 (83%)	2 (3%)	-
3.4.	Організація педагогічної діяльності навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності	3 (4%)	31 (43%)	38 (53%)	-
Вимога	Напрямок «Управлінські процеси закладу освіти»	Перший (Високий)	Другий (Достатній)	Третій (Вимагає покращення)	Четвертий (Низький)
4.1.	Наявність стратегії розвитку та системи планування діяльності закладу, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань	6 (8%)	25 (35%)	41 (57%)	-
4.2.	Формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм	11 (15%)	56 (78%)	5 (7%)	-
4.3.	Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників	18 (25%)	42 (58%)	12 (17%)	-
4.4.	Організація освітнього	4 (6%)	48 (67%)	20 (28%)	-

	процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з місцевою громадою				
4.5.	Формування та забезпечення реалізації політики академічної доброчесності	11 (15%)	38 (53%)	23 (32%)	-

1. Напрямок «Освітнє середовище закладу освіти»

Найбільш високі показники за вимогою: **«Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації»**. У більшості закладів освіти розроблено та реалізується план заходів із попередження булінгу. Водночас у незначній частині закладів освіти заходи щодо попередження булінгу заплановані, але не реалізуються. Майже всі заклади освіти мають розроблені правила поведінки. Більшість із них базуються на позитивній мотивації. У більшості закладів правила розроблені спільно з учнями.

Найбільш низькі показники за вимогами **«Забезпечення комфортних та безпечних умов навчання та праці»** та **«Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору»**.

В освітньому середовищі більшості закладів загальної середньої освіти, що брали участь в інституційних аудитах, створено умови для комфортного та безпечного навчання учнів, проводяться заходи з адаптації для учнів та вчителів. У більшості закладів освіти педагогічні колективи почали розробляти правила поведінки спільно з учнями та формулювати їх, базуючись на позитивній мотивації. Майже в усіх закладах, що пройшли аудит, проводяться заходи з адаптації для учнів 1 класів та учнів, які переходять до базової школи, для учнів інклюзивних класів.

Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору більш, ніж у половині закладів освіти, що пройшли інституційний аудит, вимагає покращення. Архітектурна доступність будівель забезпечена краще, ніж архітектурна доступність навчальних приміщень. Архітектурна доступність будівлі та приміщень у філіях опорних закладів забезпечена гірше, ніж у решти закладів освіти.

У третій частині закладів освіти територія та приміщення не адаптовані для учнів з ООП.

2. Напрямок «Система оцінювання результатів навчання учнів»

Найбільш високі та найбільш низькі показники за вимогою не представлені. Усі показники розподілені між другим та третім рівнями – «достатній» та «вимагає покращення» відповідно.

Аудити показують, що вчителі здійснюють планування своєї викладацької роботи, адаптують навчальну програму до особливостей кожного конкретного класу. Вчителі самостійно визначають обсяг годин на вивчення теми, переставляють теми уроків місцями, розробляють календарно-тематичні плани окремо для класів з поглибленим або профільним вивченням предметів.

У більшості шкіл, де відбулись аудити, наявна відкрита, прозора та зрозуміла для здобувачів освіти системи оцінювання їхніх навчальних досягнень. У половині шкіл формувальне оцінювання застосовується тільки у початковій школі та лише деякими вчителями, що є недостатнім для реалізації реформи НУШ. Оцінювання на основі цілей та критеріїв сприяє формуванню свідомого ставлення учнів до навчання та є важливим компонентом реалізації компетентнісного підходу.

3. Напрямок «Педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу освіти»

У переважній більшості закладів освіти розробляються індивідуальні освітні траєкторії лише для дітей з особливими освітніми потребами та учнів, які навчаються на індивідуальній формі навчання за заявами батьків. У більшості закладів мають постійний налагоджений зв'язок із батьками учнів, що є одним із показників партнерських відносин з батьками.

4. Напрямок «Управлінські процеси закладу освіти»

Найбільш високі показники за вимогою: **«Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників»**.

У закладах освіти досить ефективно здійснюється кадрова політика та забезпечуються можливості для професійного розвитку педагогічних працівників.

У більшості шкіл проводяться внутрішні моніторинги якості освіти, проте лише третя частина здійснює аналіз результатів та відповідне коригування результатів.

Майже всіма закладами розроблені Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти, проте половина з них нефункціональні (не містять інструментарію, який дозволяв би здійснити самооцінювання).

Лише близько половини стратегій розвитку містять компоненти, характерні для стратегічного управління (місія, візія, стратегічні та операційні цілі, джерела фінансування). Майже в усіх закладах реалізуються заходи з дотримання академічної доброчесності, протидії корупції.

РОЛЬ ЗАСНОВНИКІВ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Водночас заклади освіти стикаються з труднощами, які мають вирішити засновники:

За напрямами «Управлінські процеси закладу освіти», **«Педагогічна діяльність педагогічних працівників»** та **«Система оцінювання результатів навчання учнів»** переважно надано рекомендації з питань:

- затвердження стратегії розвитку закладу освіти;
- здійснення фінансування підвищення кваліфікації в обсязі, встановленому законодавством, і відповідно до плану підвищення кваліфікації;
- сприяти матеріальному стимулюванню за впровадження інновацій;
- створити умови для підвищення кваліфікації вчителів.

За напрямом «Освітнє середовище закладу освіти» – найбільше рекомендацій з питань:

- ремонт огорожі;
- оновлення навчальних кабінетів;
- спортивна зона, спортивний інвентар;
- ремонт та облаштування санітарних приміщень;
- безбар'єрний доступ до приміщень для осіб з ООП.

Висновки

У межах звіту ми отримали інформацію про актуальні проблеми освітньої системи України.

Пріоритетним напрямом є впровадження реформи «Нова українська школа», головними індикаторами успішності якої є розбудова здорової та безпечної школи, доступність та інклюзивність освіти, реалізація компетентнісного підходу до навчання, створення внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

- застосування формувального оцінювання у базовій та старшій школі;
- формування індивідуальних освітніх траєкторій для учнів за їх потребами (наприклад, тих, хто за підсумками річного оцінювання мають початковий рівень навчальних досягнень з окремих предметів та учнів, переможців інтелектуальних змагань тощо);
- залучення педагогічних колективів закладів освіти до інноваційної діяльності, участі в освітніх проєктах та експертній діяльності;
- розроблення дієвих життєздатних стратегій розвитку освіти закладів загальної середньої освіти.